

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Sârguință recompensată

Pastoralele Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Grigorie au produs o adevărată revoluție în rândurile dascălimei noastre. Cei înțelegători de adevărata lor misiune, se dau la brazda trasă de Prea Luminatul nostru Arhiepiscop fără nici o șovăire.

Cea mai mare satisfacție sufletească o are cineva când se poate bucura îndeajuns de roadele muncii sale binecuvântate. Cuvântul sămănat de Prea Sfinția Sa, prevestește un seceriș bogat în țarina lui Hristos și un bun concurs moral preoțimii în misiunea ce au de îndeplinit.

Intâmplător mi-a căzut în mână o circulară a s. revizorului S. Târziu adresată dascălimei din plasa Chișineu-Criș, care între altele spune:

„Pretind” și aștept dela frații voastre să trăiți în bunăînțelegere cu preotul satului.... Dacă situația materială, a fraților voastre nu vă permite a ajuta biserica, atunci dați ei cât și slujitorilor Sf. Altar ajutorul moral prin aceea, că conduceți elevii la biserică, înființați coruri, copiii să citească apostolul, să susțineți frumoasele obiceiuri de Crăciun și să luptați din toate puterile contra diferitelor secte, cari încep să roadă tulpina sănătoasă a neamului nostru....

Prin cuvinte măgulitoare la adresa Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Grigorie continuă: „Biserica prin Prea Luminatul și mult muncitorul fiu de învățător din țara lui Negru Vodă, Prea Sfinția Sa Episcopul Dr. Grigorie

Comșa ne-a întins mână sfântă prin instructivele epistole adresate nouă învățătorilor. Strângeți această mână cu dragoste și împreună cu biserica să lucrăm în deplină armonie“...

Opinia publică s'a convins pe deplin, că cele scrise și predicate de Prea Sfinția Sa isvoresc dintr'o inimă sinceră și dintr'o dragoste nețărnută față de neam, lege și filii Săi sufletești.

Dr. R. Popa.

Asociația „Frăția ortodoxă română” Secția eparhială Arad,

a aranjat în cursul duminicilor și sărbătorilor din postul mare o serie de conferințe în comunele bisericesti, organizând cercurile parohiale în cadrul asociațiunii ce are de scop cultivarea obiceiurilor tradiționale și strângerea rândurilor celor de un sânge și de o lege, la cooperare pe toate terenurile vieții sociale.

Reprezentanții comitetului secției eparhiale au fost primiți pretutindeni cu multă înasufletire, iar conferințele ținute de ei au avut efect îmbucurător. Poporul e dornic de învățături și entuziasmat de dorul unei apropieri și sincere colaborări cu conducătorii firești dela orașe.

Pentru Duminicile de după Sfintele Paști sunt contemplate, în sensul regulamentului, adunările generale ale cercurilor protopopești.

În scopul acesta Comitetul secției eparhiale a lansat o circulară către președinții cercurilor, stabilind ca termen Duminica a 3-a (19 Mai) pentru protopopiatele din dreapta Mureșului, iar praznicul Constantin și Elena (21 Mai) pentru cele din Banat, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale și întâmpinarea reprezentanților comitetului central, a autorităților și a clerului.

2. Conferința ocazională rostită de reprezentanții comitetului secției eparhiale și alți intelectuali designați de președinții cercurilor în înțelegere cu protopopul.

3. Raportul consiliului despre rezultatele activității.

4. Raportul casierului și a comisiei de cenzori.

5. Stabilirea bugetului.

6. Inscrierea de membrii.

7. Propuneri.

8. Exmiterea delegațiilor la adunarea generală a secției eparhiale și a congresului general.

9. Complectarea locurilor vacante în comisia de cenzori și consiliul cercului.

10. Închiderea adunării generale.

Rugăm pe aceasta cale pe P. C. Domni Protopopi și pe Domni Preoți ca să dea cuvenitul sprijin conducătorilor cercului prin publicarea convocatorului de pe amvon și îndemnarea credincioșilor să se prezinte în număr cât mai mare la aceasta manifestare de extraordinară importanță național-creștinească, ce se va ține la sediul protopopiatului.

Considerând faptul, că la aceasta adunare generală vor asista preoții tractului în fruntea credincioșilor din fiecare comună, programul va trebui exaurit încă înainte de masă, ca acela să aibe timpul necesar pentru întoarcere, liturghia cu chemarea Duhului Sfânt să înceapă în mod excepțional mai de vreme.

Conferințele ținute de preoți vor premerge în loc de predică în cursul liturghiei, ca să rămână timp suficient pentru conferințele mirenești în cadrul programului adunării generale, insistând în mod special asupra înscrierii de membrii, ca să ne putem prezenta la congresul general cu cuvenită demnitate, menținând prestigiul eparhiei Aradului, care, din prilegiul votării moțiunii contra ratificării concordatului cu Vaticanul, a reprezentat în preponderență cele peste 600.000 de semnături.

Comitetul secției eparhiale se va reprezenta la adunările generale ale cercurilor protopopești prin Domnii:

Dr. Gheorghe Ciuhandu asesor ref. cultural și Ascaniu Crișan director de liceu la Arad,

Florea Codrean paroh în Arad și Dr. Eugen Beleş notar public la Radna,

Dr. Gheorghe Popovici profesor la teologie și Dr. Romul Coțolu deputat la Șiria,

Viorel Mihaș preot și Dr. Cornel Radu medic primar la Chișineu,

Cains Turic paroh și Dr. Pompiliu Puticlu avocat asesor județean la Ineu,

Nicolae Tândrău profesor catichet și Dr. Aurel Laza avocat la Buteni,

Sabin Ștefea profesor catichet și Dr. Ioan Drincu avocat la Gurahonț,

Vintilă Popescu profesor teolog și Traian Mager profesor la Hălmagiu,

Dr. Gheorghe Ciuhandu, Dr. Emil Veliclu și Dr. Coriolan Balta avocați la Timișoara,

Ascaniu Crișan director de liceu și Dr. Coriolan Băran avocat, f. prefect la Comloșul băuățean.

Dr. Pompiliu Cloban și Dr. Nic. Table avocați deputați sinodali la Vinga,

Dr. Antoniu Bogdan avocat f. prefect și Gheorghe Andraș profesor de liceu la Recaș,

Dr. Vasile Mircu medic și Dr. Tiberiu Șevici notar public în Lugoj la Balint,

Dr. Simeon Șiclovan profesor de teologie și Dr. Aurel Cosma avocat la Lipova,

Dr. Aurel Cloban notar public și Remus Rafiroiu adm. dom. la Birchiș.

Avem deplină convingere, că vor fi primiți cu demnitate, în interesul cauzei sfinte și naționale pe care o servește Asociația „FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ”.

Din încredințarea Secției Eparhiale Arad.

Președinte :
Iosif Moldovan

Secretar general :
Vintilă Popescu

Cuvânt de mângâiere*)

Doamne, văd că neputincios sunt eu în ceasul de acum să dau ceea ce se așteaptă dela mine. Mintea mea este săracă, cuvântul meu slab; durerea ce o văd a sdruncinat propria-mi tărie, pentruca să pot afla cuvântul care să dea ceea ce trebuie alci: mângâiere — multă mângâiere.

Dar Tu Doamne știi ce este durerea omenească. Cunoști puterea ei asupra firii noastre, cel slăbănogite de păcat. Tu, Celce ai mers oarecând, pe-o vreme ca și acum, spre patima cea de bună voie; Tu, Celce ai căzut sub povara Crucii, știi cum poate să zdrobească nenorocirea pe un om. Tu, Celce te-ai rugat cu sudori de sânge în grădina Ghetsmani, Tu, carele ca și Om ai rugat pe Tatăl să facă — dacă este cu putință — să treacă dela Tine păharul amarăciunii, Tu, Celce ai putea vedea, fiind spânzurat pe Cruce, suferințele unei mame, a Preacuratei Maicii Tale, când Te-a văzut murind, Tu, Carele în cumplitele suferințe omenești fiind, ai dat glas pe Cruce zicând: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu pentruca m'ai lăsat?!”; Tu, Preabunule, cunoscător al neputinței

*) Rostit la înmormântarea fiului preotului Virgil Bulz, fost student în anul III la Politehnica din București și înmormântat la 23 Apr. cor. în Gurahonț

noastre, vei implini ceea ce nu va putea face slabul meu cuvânt, vei da mângâiere acestei greu încercate familii, acestui tată îndurerat, care slujește Ție și acestei mame nemângălate.

Încă și voi, Preaiubiți Frați întru Domnul și chiar voi, Mult Întristați Ascultători, cari în număr atât de mare v-ați adunat aici, mă puteți ajuta în greaua mea sarcină. Pentru că văpăia durerii în sinul acestei familii este mare. Ea nu poate să fie stinsă cu cuvântul unal singur om. Nu-l ajung nici lacrimile, cari — dela nenorocita veste — nu încetează să curgă din ochii tatălui, mamei, suricarei, bunicelor, unchilor și atâtor altor rudeniți îndoliate. Aici trebuie mai mult. Trebuie compătimirea voastră a tuturor, pe care de altfel văd că o și aveți din destul. Trebuie lacrimile voastre ale tuturor, pe cari le văd deja mijind în dosul ploapelor ochilor voștri. Ne trebuie efortarea nobilă și creștinească, de a ne face cu toții părtași durerii celor atât de greu încercați, pentru ca astfel mai ușoară de purtat să devină durerea lor. Trebuie să dăm ascultare cu toții însuș adormitului în Domnul, care, prin rostul imnologului ne zice: „Văzându-mă zăcând fără de suflare, plângeți toți pentru mine, fraților și prietenilor, rudeniile și cunoscuții...”

Da, iubitorilor, să plângem toți pe fiul cel bun și ascultător, carele de mic s'a nevoit a răsplăti cu dragălașia sa, cu ascultarea și blândețea, marea dragoste a părinților săi pentru dânsul. Să deplângem pe acela, care — după ce a ajuns la școală, în liceu, — prin silința sa la învățătură și prin buna sa purtare a căutat să câștige și aprecierea și dragostea profesorilor și a colegilor săi să plângen pentru celce odată ajuns student, a știut să se dovedească a fi nu numai un bun camarad, ci mai ales un element, care avea să îndeplinească cu vrednicie un loc de cinste în societatea noastră românească și creștinească. Să plângem pentru fiul, pentru „puiul” unei familii, crescut cu grijă într'un „cuib” cu multă căldură a dragostei părintești, ferit de multe rele și ispite, învățat cu îndelungată răbdare să sboare peste moștile și ticăloșile acestei lumi, și pe care totuși îl vedem astăzi aci între noi, „fără glas și fără suflare”, mort în vârstă de abia 22 de ani.

Și doar știa să sboare! O, cu câtă prisosință a dovedit-o în cel trei ani de universitate, răbdând și biruind atâtea greutăți, pe cari mulți tineri nu le pot birui. Câte eforturi nobile nu a depus el, pentru a pătrunde tainele grelei învățăturii ce și-a ales-o? Cât s'o fi muncit el să pătrundă cu mintea-l tânără tainele materiei și cât s'buclum, câtă luptă nu-i va fi trebuit, pentru a rezista tentațiilor de robire ale aceleiași materii; câtă silință, câtă muncă, pentru a da gândului sborul atâtea cuprinzător? Cum se va fi nizuț el sârmanul să nu desmintă pe deoparte așteptările părinților, iar pe de altă parte să se vadă odată

gata, trecut peste greutățile examenelor, pentru ca să poată începe lupta cu greutățile vieții?

Și iată că, dintr'odată, firea omenească cea slăbănoagă îl dă de aminteală. Puterile-l părăsesc tocmai când se avânta spre culmea năzuințelor sale, mai având numai un an până să lasă inginer, și el cade răpus de boală, departe de cuibul casei părintești, de acel cuib, în care cu atâta dor aștepta să poată petrece vacanța sfintelor sărbători ce se apropie.

Iar tatăl său, care cu nerăbdare așteaptă și el aceste bucurii, suspină astăzi cu cuvintele proorocului Ieremia, ce zice: „Stricatu-s'a bucuria inimii noastre, întorsusu-s'a întru plângere desfătarea noastră”. (Pl. Ier. 5. 15.), pe când durerea mamei dă glas cu cuvintele acelui prooroc zicând: „Ochiul meu a izvorât apă, pentru că s'a depărtat dela mine celce mă mângăla... pierit-a fiul meu...” (Pl. Ier. 3.18).

O, voi toți celce l-ați cunoscut și l-ați iubit, lăsați curs liber lacrimilor voastre, pentru ca acestea să poată stinge mai curând flacăra durerii și să lase loc binefăcătoarei mângâierii a Aceluia, Care deși a plâns și El nu odată, deși a lăcrimat la vederea durerii bunelor surori Marta și Maria, a știut totuși să zică familiei lui lair: „nu plângeți, fecioara n'a murit, ci doarme”.

Și vouă, mult întristați membri ai acestei familii vă zice El: nu plângeți! Sau dacă plângeți, plânsul vostru să nu fie ca și acela „ce n'au nădejde”. Eu — vă zice El —, Care am înțeles durerea văduvei din Nain, Eu, Care am înviat pe prietenul Meu Lazar, Eu, Care am înviat însu-Mi din morți, Eu, Care am biruit moartea neamului omenească, Eu vă spun și vouă: „nu plângeți, căci fiul vostru, fratele vostru, nepotul și rada voastră mult iubită, n'a murit, ci doarme”.

Da, iubitorilor, așa vă spune vouă nemincinosul Hristos Dumnezeu. Gândiți-vă apoi și la aceea, că — după cum a zis oarecând înțeleptul Solomon, fiul vostru „răpitu-s'a ca să nu schimbe răutatea mintea lui”. (Înț. Sol. 4.11). „Că plăcut era Domnulul sufletul lui; pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății”. (Înț. Sol. 4.14).

Noi știm și înțelegem durerea voastră, nedumerirea voastră. Știm, că mai ales tu, întristat părinte, te întrebi, — fiind copleșit de aceasta năpastă: de ce a fost să fie așa, Doamne?? De ce mie, celui ce slujesc Ție cu atâta dragoste, mi-s'a dat aceasta durere, de ce nouă, cari ne-am nevoit a crește o familie model, pentru că știam, că după cum se zice în cartea înțelepciunii lui Iisus fiul lui Sirah: „în filii săi se va cunoaște omul” (11.28), de ce nouă, cari atâtea planuri frumoase și plăcute Ție am avut în legătură cu fiul nostru, de ce tocmai noi, tocmai eu trebuie să zic astăzi cu cuvinte din S. Scriptură: „așteptat-am lumina și întunerecul căzu asupra mea...”? — Nu uitați însă, că cineva, care a suferit tot așa, ca și voi

astăzi, Dreptul Iov a zice oarecând: „Fericit este omul, pe care-l ceartă Domnul și dojenirea Celui Atotfăcător nu o lapădă”. (Iov, 5. 17.)

Nevolți-vă deci, o mult încercaților părinți, sufloră, bunice și rudenii să înțelegeți și crezând să aveți nădejde, că fiul vostru, nepotul și ruda voastră n'a murit, ci s'a născut pentru o nouă viață, pentru viața cea adevărată, făgăduită de Domnul tuturor celor ce „întru El au adormit”.

Voi ați auzit și știți cuvântul Domnului, care zice: „Duhul este, carele învlază, iară trupul nu folosește nimic.” (Ioan 6.63) Trupul...? ! O, trupul nostru cu adevărat nu folosește nimic. Ori de este tiner, ori este bătrân, el produce numai amărăciuni, numai suferințe, numai dureri. — Doar' însuși dumnezeescul apostol Pavel a spus-o odată, scârbit de lupta permanentă ce trebuia s'o ducă împotriva trupului său: „O, ticălosul de mine; cine mă va mântui de trupul morții acesteia?!” (Rom. 7. 24.) Ori n'ați citit nici odinioară în Scripturi cuvintele aceluiaș sf. apos ol ce zice: „că nimeni din noi nu vilază sie-și și nimeni nu moare sie-și; că de trăim, Domnulul trăim și de murim, Domnulul murim. Deci ori de trăim, ori de murim, al Domnului suntem”. (Rom. 14. 7-8). Da, noi trebuie să trăim, trebuie să dorim a trăi „cu Duhul”. Trupul este pământ, este din pământ, este al pământului. Și pământul își cere ce-l al lui. Mai curând, ori mai târziu el cere dela unul fleștecarele dintre noi partea ce i-se cuvine, partea lui, dreptul lui, avutul lui. Pământul este neîndurător, pământul este nemilos, pământul nu te așteaptă la scadențe, el este un cămătar rău, un cămătar avar. Dupăcum prea nimerit o zice și poetul:

„Pământ avar, pământ avar!
E-așa puțin din tine'n noi
Și-așa curând
Ne ceri puținul înapoi.
Ți-l dăm, sfințit de suferinți,
Transfigurat de vis,
De fericiri și năzuinți;
Ți-l dăm, căci tu mereu ni-l ceri,
Pământ avar.”

Iată, că și iubitul vostru Virgil dă astăzi pământului ceea ce-l al lui, trupul său. Prea curând trebuie să-l des. Dar, „binecuvântat e Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, carele după mare mila Sa ne-a născut pre noi spre nădejde vie, prin învlerea lui Iisus Hristos din morți, spre moștenirea cea nestricăcioasă și neveștejită, păzită în ceruri pentru voi”. (I. Petru 24. 25.)

Să binecuvântăm deci, dimpreună cu apostolul Petru pe Dumnezeu, carele scoate din stricăciune viața noastră, răsplătindu-ne răbdarea, resemnarea, suferințele și sbuclumul nostru de aici, cu un loc de odihnă, „unde nu este durere, întristare și suspinaire ci viață, — adevărată viață, — fără de sfârșit”.

Înainte de a pleca la acel loc, iubitul vostru Virgil vă mulțumește vouă, mult întristați lui părinți... (Urmează cuvânt de rămas bun dela părinți și rudenii.) (După care:)

Și acum să lăsăm să meargă în pace trupul robului lui Dumnezeu Virgil spre groapa care așteaptă să-l primească, — și să rugăm înc'odată pe Domnul și Stăpânul vieții noastre să așeze sufletul lui unde dreptii se odihnesc. — Amin.

Protopop Șt. Bogdan

Sfințirea capelei militare din Timișoara

Hirotesirea păr. maior Stroca întru protoiereu.

Timișoara s'a înzestrat cu un nou altar și încă în cartierul central (Cetate) Sf. Sa păr. Ioan Stroca, harnicul preot militar de aici ș'a văzut în fine încununate cu succes ostenele.

Improvizată în clădirea fostului depozit de muniții al armatei, are o situație proprie pentru accesul publicului credincios, căruia îi era departe bisericele de pe marginile orașului. Mai ales va fi de folos pentru educația religioasă-morală a tinerilor soldați cărora li-se va putea face de azi înainte servicii religioase în toate duminicile și sărbătorile de peste an.

Împrejmuită de o largă curte, masiva clădire, are și în cele externe un aspect plăcut. Glasul de chemare la rugăciune îl îndeplinește — în locul clopotelor — de pe o colină din apropiere, misteriosul glas de loacă.

Interiorul capelei e foarte reușit adaptat trebuințelor pentru care s'a destinat clădirea.

Impodobită cu prețioase icoane pictate și dăruite de apreciații pictori din Timișoara: Lucian Ursulescu și Emilia căpitan Dominte născ. Petrescu, vasta încăpere de peșteră a primit o înfățișare luminoasă. Icoanele dăruite întregesc armonios iconostasul pictat cu mult gust de Gheorghe Raba din Caransebeș.

Capela s'a dat destinației sale în ziua de Florii a. c.

Sfințirea s'a făcut de P. P. — S. S. — Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa al Aradului, și Dr. Ioan Stroca al Armatei, — asistați de protoiereii M. Păcășian, Dr. P. Ținca, col. Serafim; preoții, N. Crișmarlu, maior Ioan Stroca, M. Șora, căp. N. Maniu și diaconul Bocșlanu. — în prezența unui public numeros în frunte cu Dr. D. Nistor prefectul județului, A. Coman primarul orașului și Generalul Oprescu.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul bisericesc din Timișoara II, condus de dl Gh. Ioanovici.

În decursul serviciului liturgic, drept recompensă pentru meritele sale împreunate cu ridicarea acestui

altar Sf. Sa pâr. maior Ioan Stroca a fost hirotesitca notar la epitropia fondarilor din Arad-într-un protolereu. Și P. C. Sa a binemeritat aceasta distincție nu numai pentru străduința depusă întru ridicarea zoului Sion, ci mai ales pentru calitățile lui de „preot înăscut“.

Predica festivă a rostit-o P. Sf. Sa Pâr. Episcop Dr. Ioan Stroca al Armatei, după care, în termeni aleși a răspuns, făcând istoricul lucrărilor, și mulțămind pentru înaintarea ce i-s'a acordat, noul protolereu maior Ioan Stroca.

După serviciul divin generalul Oprescu, în curtea bisericii a adresat trupelor însufleșite cuvinte în care a apreciat elogios rolul bisericii, pentru viața unui om, și mai ales în viața neamului nostru.

Serbarea târnosirii bisericii s'a încheiat în ritmul energic al marșului armatei, care a defilat în fața PP. SS. Lor Episcopi și a autorităților.

Credincioșii, mulți la număr, cari au asistat la actul sărbătoreț, s'au îndepărtat fericiți că pentru viitor un nou altar românesc va înălța rugăciuni pentru preamărirea lui Dumnezeu și pentru întărirea prin credință a tinerelor generații, cari vor trece prin școala armatei.

La restrânsul banchet dat, în sala mare a Casinoului militar, în onoarea oaspeților au vorbit General Oprescu, PP. SS. Părinții Episcopi Dr. Ioan Stroca și Dr. Grigorie Gh. Comșa, precum și Prefectul Dr. D. Nistor.

Consimțim cu bucuria P. C. Sale Părintelui Protolereu maior Stroca și rugăm pe bunul Dumnezeu să-l învrednicească să poată da acelui altar viață, lumină și strălucire, prin muncă și devotament, — într-un mulți ani!

Fie ca noul altar să sporiască binele în viața credincioșilor noștri precum și în rândurile soldaților prin trezirea și întărirea credinței în Dumnezeu, și a dragostei de Neam, Tron, Țară și Lege.

Pr. Melentie Șora

Profesorul Atanasie Tuducescu

— 50 ani dela moartea lui. —

S'a născut la anul 1851 în comuna Câmpanii — de jos, jud. Bihor, din părinți țărani cu stare materială slabă. Clasele primare le-a făcut în satul său natal, iar cele secundare în Beluș, luptând, mai ales în cursul studiilor secundare, cu mari lipse și multe neajunsuri. Studiile juridice le-a făcut la Oradea, primit fiind între stipendiștii marelui filantrop Nicolae Jiga.

După terminarea studiilor academice, îl vedem, pentru puțin timp, ca practicant, pe lângă notarul din Rieni (Bihor); iar în anul 1874, — desigur la recomandarea și intervenirea asesorului conzistorial George Popa, care îl era consătean și rudă, — e numit

notar la epitropia fondarilor din Arad-într-un protolereu. Și P. C. Sa a binemeritat aceasta distincție nu numai pentru străduința depusă întru ridicarea zoului Sion, ci mai ales pentru calitățile lui de „preot înăscut“.

Fiind numitul profesor un bun român și un cuvios creștin, mai având dânsul și o deosebită dragoste către studiu și literatură și o caldă vocațiune către cariera preoțească, — a studiat și cursurile teologice, iar la anul 1881 a fost numit de profesor, pentru seminarul teologic din Arad. În această calitate s'a distins nu numai prin prelegerile sale clare și atrăgătoare, ci și prin iubirea părintească față de elevi. Ne știa pe aproape toți, săraci și eram convinși că ne-ar fi ajutat în lipsele noastre dar nu prea putea, căci, — precum ne spunea dânsul, — trebuia să ajute pe mama și pe frații săi de acasă. Unui coleg, care i-a cerut ceva împrumut în bani, i-a zis: „Bani nu am, mâine însă, precum știți, se începe postul sfintelor Paști, eu postesc, iar D-ța vină și consumă viptul meu, pe care, la tot cazul, ori îl folosesc, ori nu, trebuie să-l plătesc.“

La 1 Septembrie 1884, când eu și colegii mei ne-am înscris în ultimul an de teologie, pe profesorul Tănase Tuducescu nu l-am mai găsit sănătos. Cu toată starea lui, care inspira serioase temeri, în primele 3 luni ale anului școlar 1884 | 85, venea regulat la ore, dar constatam cu durere, că era așa de bolnav, încât abia se ridica la catedră însă vorbea cu căldură, căci în timpul prelegerilor uita de boala ce-l copleșea.

L-am rugat odată să lase cursurile, căci prea mult îl obosesc și mi-a răspuns scurt și precis: „Nu mă lasă conștiința.“

Spre sfârșitul lunii Noiembrie a anului 1884, boala l-a pus în pat și în pat a și rămas până în primăvara anului viitor 1885, când în ziua de 25 Aprilie și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului său. A murit în vreme de primăvară, pe care dânsul o întâmplina, la fiecare revenire, cu cuvintele poetului:

„Ne-a sosit volos în țară
Drăgulița primăvară.“

A fost înmormântat cu deosebită pompă în cimitirul Eternitatea.

L-am plâns noi elevii lui — l-au plâns profesorii colegii lui, l-a plâns lumea cea multă, care l-a petrecut la mormânt știindu-l că a murit la etate de 34 ani, atunci, când s'ar fi așteptat, ca viața această, să-i dea cel mai bun prilej de bucurie.

Profesorul Atanasie Tuducescu a fost și un bun scriitor. A publicat: „Poporul român și poezia sa,“ apoi mai multe poezii în „Familia“ lui Vulcan, a colaborat la „Albina“ „Gazeta Transilvaniei“ și „Biserica și Școala.“

Pentru eternizarea memoriei lui Tănase Tuducescu, — colegul său profesorul Romul Cioregariu, actualul episcop din Oradea, — a pus bază unei fundațiuni, pe numele răposatului, pe care a încredințat-o grijei comitetului parohial ortodox rom. din Beluș.

Ca fost elev al regretatului profesor Tănase Tudcescu, am scris aceste șire, acum când se împlineste un jumătate de veac, dela moartea lui, ca semn al stimei, ce am avut-o față de dânsul și ca dovadă, că memoria lui a rămas neștearsă în sufletele celor ce l-au cunoscut.

Ca semn de stimă, iubire și pietate, depunem o lacrimă de recunoștință pe mormântul profesorului At, Tudcescu.

Molse Popoviciu
profesor pensionar

Lipsa de sancțiune.

După unire s'a pornit la noi în țară un curent de legiferare foarte pronunțat. S'au adus legi noi, s'au modificat cele vechi, ca să corespundă cu noua Constituție și cu legile fundamentale deja existente ale Statului, s'a adus o lege, care reglementează raporturile dintre culte în care s'a determinat infracțiunea, dar nu s'a stabilit în mod precis și clar penalitatea sau sancțiunea. Iată un exemplu: La art. 24 alin. 2 din Legea pentru regimul general al Cultelor din 1928 se zice: „Sunt cu desăvârșire interzise sub sancțiunea pedepselor din codul penal acelea asociațiunile religioase cari propagă doctrine de natură a aduce atingere legilor de organizare a statului și instituțiilor sale și cari prin practica lor rituală contravin bunelor moravuri și ordinii publice“. E de știut, că azi noi trăim sub regimul mai multor coduri penale diferite; iar judecătorul trebuie să aplice legea penală în vigoare în partea locului. În asemenea cazuri analogia legii nu este admisă și infracțiunea rămâne nesancționată din lipsă de text; deoarece Codul penal Transilvănean nu prevede sancțiuni în astfel de cazuri.

Din această cauză sectari de toate nuanțele, știind că rigorile legilor penale nu-i ating, se folosesc de mijloace permise și nepermise de legi, pentru a câștiga aderenți. Și-au însușit lozinca machiaveliană — din politică — „scopul scuză mijloacele“.

Prin minciuni bine ticluite, prin insulte la adresa bisericii dominante și slujitorilor ei, și prin o evlavie fățarnică duc o propagandă sgomotoasă și vătămătoare intereselor vitale ale statului și neamului.

Starea aceasta de lucruri nu mai poate dăinui. Parlamentul Românesc trebuie să aducă legi complete în acest senz, cari să înfrâneze și să reprime orice propagandă subversivă a sectarilor atunci când aduce atingere ordinii

actuale de Stat, a bunelor moravuri, precum și cultelor recunoscute, în special bisericii dominante, care face parte integrală în Stat.

De prezent la Senat se cerne proiectul Codului penal unificat. Ar fi de dorit să se creleze un capitol special, în viitorul Cod, în care să se delimiteze în mod clar și precis când se aduce jignire bunelor moravuri, ordinii publice și cultelor, prin propaganda și ritualul sectarilor abuzivi să nu mai aibă ușițe de scăpare și motiv de neastâmpăr.

Dr. R. Popa
preot.

INFORMAȚIUNI.

P. S. Sa Episcopul nostru bolnav. Anunțăm cu multă durere că, în urma eforturilor mari și osteneții grele depuse pentru binele eparhiei noastre, P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie zace de mai multe zile bolnav în pat. Înaltul pacient stă sub tratamentul mai multor medici distinși din Arad și Cluj. Indemnăm pe frații noștri preoți să slujască sf. liturghie cu rugăciunile indicate pentru ca bunul Dumnezeu să restabilească sănătatea P. S. Sale bunului nostru Episcop. Duminică în 12 Mai, s'a făcut rugăciuni pentru vindecarea P. S. Sale în biserică strada Ghiba-Birta din Arad, iar luni în capela episcopească.

Ziua nașterii P. S. Sale Episcopului nostru Grigorie. Luni în 13 Mai, c. fiind ziua nașterii P. S. Sale Episcopului nostru, consilierii și funcționarii episcopiei noastre, precum și mai mulți preoți și intelectuali din Arad, s'au întrunit în capela episcopească, unde au îndelungat rugăciuni pentru sănătatea P. S. Sale. Serviciul divin a fost slujit de părinții consilieri Ciuhandu, Păcățlanu și Georgea.

La fine, o delegație a funcționarilor eparhiali s'au prezentat la patul de suferințe al P. S. Sale, urând Înaltului Prelat grabnică însănătoșare. P. S. Sa primește zilnic o mulțime de scrisori și telegrame cu urări de vindecare.

10 Mai la Arad. Sărbătoarea noastră națională de 10 Mai, a fost prăznuită în Arad pe o vreme frumoasă cu fastul cuvenit. Pe toate edificiile au fost arborate drapele naționale. La ora 9 în toate școlile, câte un membru al corpului didactic a explicat elevilor însemnătatea zilei de 10 Mai pentru neamul românesc. La ora 10 s'a oficiat în catedrală serviciu divin la care au participat toate autoritățile și public numeros. La

ora 10 cei 3 generalii ce staționează în Arad, au primit defilarea trupelor, în fața unui public imens.

La ora 12 jum., s'a ținut recepțiile obișnuite în sala Prefecturii. După masă la ora 5 au fost aranjate serbările de sport pe terenul Gloria cu elevii și elevele de liceu din Arad.

Ședință plenară. Joi în 9 l. c., Consiliul nostru eparhial a ținut ședință comună cu toate trei secțiile sub prezidiul P. C. Sale părintelui consilier Păcățian. S'au discutat și votat rapoartele ce vor fi înaintate Adunării eparhiale.

† Văduva preoteasă Ghizela Balta

În 7 Mai a. c. a încetat în etate de 70 ani văduva preoteasă Ghizela Balta din Beregsău Mare. Dufuncta a fost soția vrednicului preot depe vremuri din Beregsău. Răposata s'a bucurat de stima și iubirea tuturor celor ce au cunoscut sentimentele ei nobile și calitățile de mamă și ocrotitoare a celor năcăjiți.

La înmormântarea defunctei preotese Ghizela Balta, făcută în 9 Mai, tot poporul din Beregsău și comunele vecine precum și o seamă de intelectuali din Timișoara au grăbit să-l aducă tributul de stimă și venerațiune. Răposata a fost mama distinsului avocat Dr. Coriolan Balta din Timișoara. Dumnezeu s'o odihnească cu cel drept.

Alegere de Mitropolit la Blaj. În ziua de 7 Mai, s'a ținut la Blaj alegerea de Mitropolit. Au primit voturi P. S. Lor Episcopii: Nicolescu 42, Hossu 27, Frențiu 12, Rusu 11 și vicarul Macavei 6.

Săptămâna cărții. Duminică în 12 Mai, s'a inaugurat în toată țara noastră, săptămâna cărții, cu scopul de-a trezi în toate păturile sociale interes tot mai crescând pentru cultivare prin înființare de biblioteci asortate cu cărți ieftine. În Arad inaugurarea s'a făcut d. m. la ora 5 la Palatul Cultural, în absența P. S. Sale Episcopului nostru Grigorie bolnav, de părintele consilier Dr. Cluhandu care într'o cuvântare concisă a arătat foloasele ce decurg din organizarea culturii cărții.

Mai mulți autori au cetit câte-o lucrare proprie, iar la urmă publicul a vizitat expoziția cărților dela Palatul Cultural.

În aceasta săptămână librăriile vând cu 20% reducere.

Adunarea eparhială la Sibiu. În anul acesta, la Sibiu s'a ținut Adunarea eparhială în mod excepțional în 5 Mai la Duminica Tomii, sub prezidiul I. P. Sale Mitropolitului Nicolae care a deschis ședințele Adunării printr'o cuvântare înțeleaptă. S'au examinat toate problemele dela ordinea zilei soluționându-se chestiunile în legătură cu viața Bisericii.

P. C. Părinți, faceți-vă o datorie de conștiință din răspândirea în popor a foii **Calea Mântuirii.** Totodată răspundeți cu toată graba, dacă trebuie să Vi se trimită foi mai multe, sau mai puține, — ca foaia să nu lucreze cu pierdere.

Foile nevândute nu se mai primesc la administrația foii. Ele rămân în sarcina parohiilor.

Îmbunătățirea foii depinde de înmulțirea abonaților și cetitorilor ei.

Nr. 2802/1935

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa No. 526/935 ne comunică următoarea hotărâre:

„Toți preoții în funcțiune preotească, toți preoții profesori la Facultățile și Academii teologice, toți preoții profesori de religie la școlile secundare sau cele primare, toți preoții din administrațiile bisericesti se vor dispensa de serviciul militar activ și vor fi trecuți în cadrele preoților confesori de rezervă.

Celalți preoți, cari au ieșit din funcția preotească și au alte îndelungări, se vor înscrie în cadrele de combatanți.”

Ceeace aducem la cunoștința generală spre știri și conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Mai 1935.

Consiliul eparhial ort. rom.
din Arad.

Nr. 3070/1935.

Comunicat

Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 643/1935 Ne-a comunicat următoarea hotărâre:

1) „Sfântul Sinod aprobă ca preoții să participe la înființarea și activitatea institutelor de cooperatie, instituțiilor, cari vor funcționa în cadrele legii cooperatiei.

2) În aceste instituții nu vor putea însă ocu-

pa nici una dintre funcțiunile cu răspunderi personale cum sunt: administrator, delegat, director și casier.

3) Fiecare preot, care vrea să intre în mișcarea cooperatistă, va lua în prealabil învoirea chiroshului său.

Ceeace aducem la cunoștința Cucernicilor Preoți spre știre și conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Mai 1935.

*Consiliul eparhial ort. rom.
din Arad*

Nr. 3364/1935.

Comunicat.

În conformitate cu adresa Onoratului Minister al Cultelor Nr. 53199/6217/1935, aducem la cunoștința absolvenților de teologie, că nu mai pot fi dispensați de serviciul militar decât aceia, care vor prezenta angajamente vizate de Minister, în care vor arăta că se vor hirotoni până la vârsta de 27 ani.

Celor ce vor abandona studiile teologice pentru altă carieră, nu se mai acceptă angajamente.

Arad, 14 Mai 1935.

*Consiliul eparhial ort. rom.
Arad.*

BIBLIOGRAFII.

O carte de mare preț: „Istoria Bisericii românești din Transilvania” Volumul I, de Ștefan Meș. Decurând a apărut la Sibiu lucrarea cu titlul de mai sus, o operă de mare valoare istorică și culturală românească, încadrată în rândul celorlalte valoroase publicații ce apar acolo, sub călăuzirea autorității bisericești. Lucrarea se întinde până în prag de fatală desbinare religioasă a unătel, și va avea de urmare încă un volum, ce se va tipări încurând, ajungând cu firul expunerii istorice până la zilele noastre.

Autorul, care e P. C. Sa Păr. Ștefan Meș, n'are trebuință de a mai fi făcut cunoscut, după prodigioasa și temeinica sa activitate istorică. Cel mult despre cartea sa recentă trebuie să dăm câteva scurte lămuriri.

Cartea sa cuprinde 16 capitole, începând dela viața creștină în Dacia, utilizând tot ce s'a scris până aci cu privire la trecutul românesc, cultural și bisericesc. Alta notă a lucrării sale este că a reușit într'un chip foarte fericit să arate legăturile de tot felul, ce au existat între noi și frații de peste Munți, și astfel

lucrarea sa oferă bazele sufletești ale înțelegerii multor datorii din cele politice, ale zilei.

E o carte unică în felul ei, care și până aci a cucerit, mai ales în pătura intelectualilor, și ar trebui dusă cât mai adânc în școale și în pătura poporului și în toate bibliotecile parohiale, fiind scrisă absolut potrivit din toate punctele de vedere.

Cartea mai are și marele avantaj de a cuprinde, în ilustrațiile sale multe, toată viața românească, fiind vorba de cultura bisericească și de operele lor.

Volumul I, care ajunge până la 1698 și este ediția II, revăzută și completată a aceleiași lucrări, are 597 pagini, cu 115 ilustrații. Prețul e de 330 Lei (legat) și 280 Lei (broșat).

Se găsește și la Librăria noastră Diecezană.
Arad, 14 Mai 1935.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

„Biblioteca Amvonului”. Sub titlul acesta au început să apară, la Oradea, fascicule cu predici bisericești, ținute la Catedra de acolo, de preoții locului. Volumul I cuprinde 13 predici, din Dumineca Vameșului și Fariseului și până la Florii. Volumul II cuprinde alte 13 cuvântări bisericești, din săptămâna Sfințelor Patimi.

Sunt scrise cu multă râvnă pentru folosul preoțimii; iar venitul curat este destinat pentru sporirea fondurilor de zidirea unei biserici, la periferia orașului Oradea.

Fiecare volum face câte 50 Lei.

Recomandăm deci, cu atât mai vârtos aceasta colecție de predici.

Se găsește la Librăria noastră Diecezană.
Arad, la 14 Mai 1935.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Apărarea populației civile contra gazelor otrăvitoare, broșură de propagandă, întocmită de locot. Gănescu Gheorghe. Prețul 25 Lei.

Lucrarea aceasta e scrisă fără formule chimice, într'o limbă ușoară, pentru orientarea ori cui în cazul unei primejdii de atac aerian împotriva țării noastre.

Recomandăm aceasta lucrare, pentru procurare dela autor (Ploiești, str. Elena Doamna Nr. 59), mai ales fiindcă jumătate din câștig este cedat de autor pentru ridicarea căminului românesc din Ierusalim.

Arad, 14 Mai 1935.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Cetiți și răspândiți:

»Biserica și Școala«